

ELŐFIZETÉSI ÁR

Egész évre	720.—
Fél „	360.—
Negyed „	180.—
Egy óra	60.—

DÉLI KIADÁS

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS IRODALMI NAPILAP

Megjelenik reggel és délután.

Szerkeszt. és kiadóhiv. Dugonics-tér 12. sz.

Telefon: szerk. 340 kiadóhiv. 94

HOMOKÓRA

Annak az öröme, hogy a világháborút befejező utolsó békeszerződést is ratifikálták s ezzel megkezdődött a történelem új korszaka, amely a nagy békéhez címeztetik, ideirunk néhány cikkemet a mai lapokból: „Uj lengyel kölkelés előestéjén. — A szovjetkormány kihirdette az ostromállapotot. — Vörösgárda a délszláv államokban. — Föl akarták robbantani a román királyt. — Ausztria megkezdte a katonai szervezkedést. — A török hadsereg benyomta a görög frontot. (Olvasható ilyen stílusban is: A török front állítólag át van törve.) Románia erősíti a demarkációs vonalat. — Bulgária hátba akarja támadni Jugoszláviát. — Anglia nem ellenzi a francia csapatküldést Sziléziába. — A fascisták általános támadásra készülnek. — A kabilok spanyol csapatokat fogtak el.“

Hát csak nincs szebb a szép világbékességnél.

A *Magyarság* jelenti, hogy a román kormány ész nélküli törvényjavaslatot terjesztett a parlament elé a nemesi címek és címerek eltörléséről. Az első szakasz szerint román állampolgár nem lehet se herceg, se gróf, se báró, se nemesi előnevet, vagy címet nem használhat. A második szerint külföldön se fogadhat el ilyent. A büntetés 5—10 000 lei. A harmadik szakasz szerint 2—5000 lei büntetést fizetnek azok a nyomdászok, vésnökök stb., akik nemesi címeket reprodukálnak. A negyedik szakasz szerint *ugyanekora büntetést fizetnek a lapok is, ha román állampolgár nevét nemesi előnévvel közlik.* A bírságok minden újabb kihágás esetén megduplázódnak.

Az Országos Menekültügyi Hivatal, amelynek a legutóbbi időkig Bethlen István volt a feje, egyik vezetője nyilatkozik a *Nap*-ban arról a kormányrendeletéről, hogy három hónapig nem eresztenek be új menekülteket. A nyilatkozat szerint ezidőben kétszáznyolcvanezer menekült van Csonkamagyarországon, közülök hetvenhatezer Budapesten s ezeknek már háromezer újszülöttjük is. Az érdekes nyilatkozatot a miniszeri biztos így fejezi be:

— Igen kívánatos volna, hogy azok a menekültek, akik a megszűlés első atrocitásait elszenvedték és első ijedelmükben menekültek el hazulról, ha egyébként tehetik: *menjenek haza.* Ezzel nemcsak tehermentesítik az országot, hanem jobban használhatnák a hazának, ha ott ápolják a magyar állameszmét és a jövőben való hitet.

Ma ez kormány-álláspont. Az egész magyar sajtóban ez a lap volt az első, amely ezt hangoztatta már egy évvel ezelőtt. Akkor miniket hazaárulónak mondtak érte.

Richter Aladár dr., a neves egyetemi professzor a *Magyarság*-ban

Az együttes bizottság elfogadta az ingatlanváltás módosított javaslatát.

Budapest, július 28. (MTI.) A nemzetgyűlés pénzügyi és földművelésügyi bizottsága együttes ülésében folytatlag tárgyalta az ingatlan vagyonsváltás részleteit. A házak, mükincsek, butorok vagyonsváltását kivették a törvény keretéből, amelyben viszont bentmaradt az ékszeres és versenylovak vagyonsváltása.

A haszonélvezetekkel terhelt birtokokra nézve új szakaszt vettek föl, amely szerint a haszonélvező köteles a vagyonsváltás kamatait fizetni. Abban az esetben, ha a vagyonsváltást nem fizetik ki egy összegben, a kamatokat a haszonélvező tartozik fizetni, ugyancsak a haszonélvező fizeti a vagyonsváltás összegéig kibocsátott záloglevelek kamatait is.

Temesváry Imre indítványára

pótszakaszt vettek föl, hogy a vagyonsváltás feleösszege törleszthető legyen azokkal a hadikölcsönökkel is, amelyek elsőfoku fölmenő, vagy lemenő ági öröklés útján jutottak a birtokos tulajdonába.

Az együttes bizottság egyébként a javaslatot részleteiben is letárgyalta és elfogadta. A kedden délután fél 5 órakor tartandó együttes ülésében harmadszor is olvasták a javaslatot, hogy a bizottság részletes tárgyalásai során kereszttülvitt módosítások helyesen vétettek-e föl a törvényjavaslat szövegébe.

Az együttes bizottság jelentését Róbert Emil előadó a nemzetgyűlés szerdai, augusztus 31-iki ülésén terjeszti a plénum elé.

Agabona külföldi forgalma is szabad.

Egy millió mázsát visznek ki. — 600 korona a kiviteli illeték.

Budapest, július 28. A gabona belföldi szabadforgalmát a július 5-én megjelent kormányrendelet biztosította. Ebben a rendeletben azonban a gabona külföldre való szállítása még mindig meg volt kötve. Ezen megkötöttség az idén illuzióriussá vált, mert a jó termés a magyar búzának, illetve lisztnek a külföldi értékesítését lehetővé tette.

— A mai minisztertanácsban elfogadták azon rendeletet, amely szeptember 30-ig teljesen szabadá teszi a liszt kivitelét. A rendelet szerint, amely valószínűen csak holnapután jelenik meg, külföldre szeptember 30-ig métermázsánként hatszáz korona illeték lefizetése ellenében szabadon szállítható ki liszt

minden kiviteli engedély nélkül és csupán azt kell igazolni, hogy a kivitelre kerülő liszt mennyiséget a minisztertanács *egymillió métermázsában* állapította meg. Ezen rendelet természetesen csak a liszt kivitelére vonatkozik, gabonára nem. A rendelet elhatározó lépés a szabadforgalom felé. Külföldön Németországban, Bajorországban, Franciaországban még mindig fennáll a kötöttség, míg nálunk most már teljesen szabad lesz a forgalom. A rendelet igen jótékony hatással van a külföld felé és lehetővé teszi, hogy lisztünket ott értékesítsük, ahol épen pillanatnyi szükség van arra.

feltűnő cikket ír „Lendl Adolf és a destruktív” címen. Azt fejtegeti benne, hogy az állatkert európai híru megteremtője, akit mint destruktort kergettek el állásából, egyike a legkonstruktívabb embereknek a magyar közművelődés fórumán. Az igazi destruktívok azok, akik most üldözik őt, mert maguk soha se alkotni, se valamit, marandó értékűt a természettudomány európai színvonalán, megírni nem tudtak. Lendlnek az volt a büne, hogy a diktatura alatt hozzájárult néhány öreg tudományos „tekintély” nyugalomba küldéséhez. Erre nézve azt mondja Richter: „A vörös uralom alatt dolgozott némely természetbúvár pszichéjét én, aki akkor Pozsonyban voltam, meg tudom érteni, mert jó magam nem egyszer fakadtam ki szóban és írásban a pozíciókat évtizedeken át usurpáló meddőségek ellen.” „Lendl Adolfunk csak egy van, a meddőségek sorában pedig sokan vannak. Ezeket méltóztassék „kivégezni” és akkor lesz Magyarország.”

Ezek után reméljük, Richter Ala-

dárt fogják mielőbb „kivégezni”, mint aki legalább is van akkora destruktív, mint Lendl Adolf, vagy Alexander Bernát.

A parlament legutóbbi ülésén, amikor egyik képviselő azzal jellemezte a tisztviselő-nyomort, hogy látott mostanában méltóságos asszonyt surolni, egy kisgazdapárti hang ezt fialtotta közbe:

— *A munka nem szegyen!*
Helyes a bógés, oroszán! A munka csakugyan nem szegyen. Csak hogy a kommunisták is ezzel a jelszóval hajtották a burzsujokat kapálni a lóversenyterre. Pedig a surolás semmivel se nobilisabb foglalkozás, mint a kapálás. A kisgazdapárti oroszán kérdezze ezt meg otthon a neje ónagyságától, aki előtt valószínűleg egyik foglalkozási ág se volt ismeretlen mindaddig, míg a jó isten meg nem engedte neki, hogy ne csak a téli kabátját, hanem a szoknyáját is perzsia-szővetből varrassa!

Hegedüs Lorántról legutóbb parla-

menti beszédjével kapcsolatban kegyetlen kritikát ír a *Világ*. „A koronának Hegedüs pénzügyminiszterisége alatt elért maximális árfolyamával szemben az esés most már 117.5 centime, tehát a kétharmada az egész 180 centime-os javulásnak. Föltéve azt, hogy Hegedüs helyesen ítéli meg a külföldi pénzpiac magatartását Beniczky emlékezetes beszédével szemben, akkor ennek a beszédnek rovására kell írni a korona árfolyamesését 2'10-ről 1'95-re. Ellenben Hegedüs rovására kell írni a korona árfolyamának hanyatlását 2'85-ről 2'15-re és 1'95-ről a ma elért 1'67 és félre. Eszerint föltéve, de meg nem engedve Hegedüs beállítását: a korona ma már katasztrófális hanyatlásának kéttizenötödörösztéért felelős Beniczky Ödön és tizenháromtizenötödért Hegedüs Loránt. Csodálatos módon Hegedüs csak a Beniczky Ödön kéttizenötödéről beszél és nem a saját tizenháromtizenötödéről, csak a Beniczky Ödön tizenöt centime-ját emlegette és nem tett említést arról a több, mint egy egész frankról, amely mindenképen a pénzügyminiszter számláját terheli.”

Komor hangon konstatálja ezután a *Világ*, hogy Hegedüs csak viccelni tudott tegnap, „egy olyan napon, amelyen egész pénzügyi politikája fölött lángbetűkkel rajzolódott ki a mene tekel”. A cikk azzal végződik, hogy „Hegedüs rosszakaró már sutogják utódja nevét, azét a pénzügyi politikusét, akit állítólag Hegedüs ajánlott utódnak, mert es ekrazittal robbantana és nem dinamittal és így visszasíratná Magyarországgal Hegedüst.”

Az *Ujság* abban találja a hibát, hogy „Hegedüs megint akkor aratott tapsokat, amikor rideg fináncpolitikája rugójául föltárta lobogó hazafiúi lelkiületét. Megint azok tapsoltak, akik mikor az ő kategóriájuk adóterheiről van szó, nem lobognak hazafiúi lelkesedésben”. A *Budapesti Hírlap* Hegedüs iránti fanatikus hitének ad kifejezést és hangoztatja, hogy csak akkor lehet felelős a programjéért, ha zavartalanul engedik azt végigcsinálnia.

A magyar követ kitérő választ adott.

Bukarest, július 27. Rubidó-Zichy Iván báró magyar-bukaresti követ vasárnap tisztelettel a román királynál. Tiszteletére diszszázad vonult föl. A katonai zenekar a magyar Himnuszot játszotta. A követ a hírlapíróknak a következőkben nyilatkozott:

— Céлом hazám és Románia között a legjobb viszonyt kiépíteni. A román-magyar unióról kitérő választ adott.

Csütörtök

JOHN TITKA.

A Korzó-moziban.

Két szuterén szoba és konyha és egy udvari iroda vagy kisebb műhely helyiség átadandó és azonnal elfoglalható.

Cáfolják

a Nyugatmagyarország átadásáról szóló híreket.

Külföldi lapokban Nyugatmagyarország átadásáról különböző hírek jelentek meg, amelyek már az átadás időpontját is tudni vélték. Egyik hír szerint július 26. lett volna az átadás napja. Most illetékes helyről jelentik:

— Ezek a híresztelések igen messze vannak a valóságtól. Egyáltalában nem lehet ma még Nyugatmagyarország átadásáról beszélni, még kevésbé annak bármiféle terminusát beállítani. Lehetséges, hogy éntant részről az átadás iránti kívánságok merültek föl itt, vagy ott, ez azonban csak egyoldalú követelés és a magyar kormány még nem is volt abban a helyzetben, hogy erre vonatkozóan bármiképpen döntsön. Bizonyos éntant-hírszolgálati lapokban megjelent minden ilyen hír tehát csak egyoldalú kívánság, távolról sem jelenti azt, mintha az magyar részről már elfogadásra tellett volna. Ebben a kérdésben a magyar kormány változatlanul ragaszkodik ahhoz az álláspontjához, hogy a békeszerződés kéréséről levél szellemében ezt az ügyet Német-Ausztriával való közvetlen tárgyalások útján mindkét félre nézve kielégítő módon oldja meg.

Közvetlen vasúti közlekedés Jugoszláviával utas nélkül.

Amint ismeretes, hosszas előkészítő tárgyalások után július 11-én megindult a közvetlen vasúti forgalom Jugoszláviával. Az első napon két utas jött a Röske felőli vonattal, Szőreg felől is alig néhány. A közlekedés megindulása óta már több mint két hét telt el és így időszerűnek tartottuk érdeklődni az üzletvezetésén, hogy mennyiben váltotta be a közvetlen közlekedés a hozzáfűzött reményeket. Az illetékes osztályon a következő fölvilágosítást nyertük:

— A szabadkai vonatok állandóan nagyon csekély számú utassal közlekednek. Az utasok eddigi legmagasabb száma még nem volt több husznál, az átlag 5—8 utas, de előfordult már, hogy egyetlen utassal, sőt utas nélkül futott be a vonat. Ennek legfőbb oka a szerb utlevél és vízum megszerzés körül támasztott nehézségekben keresendő. Az is közrejátszik, hogy a meleg nyári napokban kevesebben utaznak. Reméljük azonban, hogy őszre megelégnék a Jugoszláviával való vasútforgalmunk.

— Ugyanez mondható a teherátuforgalomra is, amely arányosan van a személyforgalommal. A kereskedők nem használják ki a megérdemelt mértékben a közvetlen összeköttetés előnyeit, ami valószínűleg a kiviteli engedélyek nehézkés megszerzésének a következménye.

A Belvárosi-moziban

Csütörtökön, egy napig

A burlingtoni jaguár

IV. befejező része. Főszereplő: PEARL WHITE.

Az előző részek összefoglalva ugyancsak láthatók. Azonkívül: FRIDOLIN NYARAL. Vigjáték 2 felv.-ban.

Pénteken, egy napig SZERELEM VÁSÁRA. Dráma 7 felv.-ban.

Előadások 5, 7 és 9 órakor kezdődnek.

Tombor alezredes tanuvallomása a Tabódy—Dettre-pörben.

A felségáulási pör hetedik napján reggel fél nyolckor a hadbírószék megkezdte Tombor Jenő vezérkari alezredes tanu kihallgatását. Tombor egyszerű szürke ruhában jelent meg. A kérdésekre előadja, hogy ellene felségáulás büntetése miatt a budapesti hadosztálybírószéknél eljárás volt folyamatban, a fölmentő ítéletét a legfelső katonai törvényszék is jóváhagyta. Jelenleg is vezérkari alezredes, személyi táblalétkben.

Tárgyalásvezető: Mondjon el alezredes ur mindent, amit Tabódyval való összeköttetéséről tud.

Tombor: Tabódyt személyesen csak a Károlyi-kormány idejében volt találkozásunkból ismerem, azonban hiból ismerjük őt valamenynyier, sőt ő utána a hadiiskolát végeztük és úgy tudtuk, hogy *ő intranzigens magyar hitvallása miatt nem osztották be annak idején a közös hadsereg vezérkari testületébe, jóllehet ehhez a képesítést megszerzte.* Ennek jellemzéséről epizódot mond el, amely legendakép élt Tabódyról a hadiiskolások között. Amikor egyszer Bécsben a szabad terepen gyakorlatoztak, Tabódy mélyen elmerült a Magyarország felé vezető vidék szemléletében s amikor elmélyedéséből fölriasztották, azt felelte: *azt nézem, milya módra fogjuk mi magyarok egyszer Bécsét elfoglalni!* A Károlyi-kormány idején önkéntes hadsereget állított föl a kormány, amelyben 6 hadosztályt szerveztek, melynek hadsereg szervezési osztályában vezető tisztelet töltöttem be, hadosztályparancsnokokul 6 ezredest hoztak javaslatba, sri csak nagy nehezen ment keresztül Pogánynál, az összes katonatanácsok kormánybiztosánál, aki minden felelős helyre fiatal tiszteket akart állítani. Mint vezérkari képesített-ségű tiszteket Tabódyt is kijelölte a hadosztály egyik parancsnokakul a hadügyminiszterium, míg Soós tábornokot, az egyik hadsereg parancsnokakul szemelte ki katonai érdemei és a munkásságául egyet-éitő parancsnoklása méltatásául. Tabódynak a léneveztetése körül semmiféle befolyása nem volt s így nem áll, hogy Tabódy Soós ellen inakált volna. Igaz, hogy a hadsereg szervezésére l'adott parancs kötelezővé tette, hogy a szociáldemokrata szakszervezetekkel egyetértésben kell eljárni s így például a hadsereg tagjává csak olyan egyén volt fölvehető, akit a szakszervezetek is elfogadtak. Azonban a katonatanácsok még ezenfölül is állandó illetékielen befolyást gyakoroltak a hadsereg dolgaira. Soós tábornok rendelkezési állományba került szegedi polgári elemek föl-lépése folytán. Valóságos fegyelmet ezen időkben csak az parancsnok gyakorolhatott, aki bita a legénység bizalmát, mert a legénység különben a katonatanácsok befolyása folytán egyszerűen nem engedelmeskedett a parancsnoknak. A diktatura kitörésekor rendelet jelent meg, hogy mindenki köteles a helyén maradni, különben a forradalmi törvényszék elé kerül.

Tárgyalásvezető: Tud e arról alezredes ur, hogy a szegedi katonatanács képviselőjében küldöttség járt föna Budapestben?

Tombor: Nem emlékszem... de úgy rémlik mintha... nem akarok senkit sem kompromittálni, a küldöttséget Shvoy Kálmán, vezérkari őrnagy vezette volna.

Tárgyalásvezető: Igen, akkor Shvoy volt a katonatanács elnöke, fegyvelmésértési ügyekben jártak fönn.

Tombor: A diktatúránál depri-málóbban hatott a Vix-féle jegyzék, amelyre akkor más, jobb megoldást nem talált senki, mint a diktatúrát, amelyet akkor helyezett mindeki.

Tárgyalásvezető: Kérem ezt kapcsoljuk ki.

Baránszky dr védő: Miután a vád tanuját egy teljes napon át tetszett kihallgatói, akkor kérem, hogy a vádat más oldalról megvilágító tanut is ép oly részletességgel tessék kihallgatói.

Eisner dr védő: Nehogy a védelemnek állandóan perorvoslattal kelljen élni, ezért kérem, tessék előadni a tanuvel ezeket a részleteket, amelyek Tabódy elhatározása szempontjából döntő fontosságúak.

Tárgyalásvezető: Az igazságot én is ép úgy keresem, mint a védelem, tehát tessék csak rábízni, mit kérdezek. En politikát nem akarok a tárgyalásba belevonni és ezért mellőzöm a Vix jegyzékre vonatkozó részleteket. (A tanuhoz): Kapott ön helyzet-jelentéseket Szegedről?

Tanu: Ez szokásos volt minden nap, miután a diktatura előtt a forradalom óta leplezett, a diktatura után pedig majdnem nyílt hadállapotban voltunk. A jelentések ilyesmire vonatkoztak. Pl. „A franciák tegnap készütségben voltak” stb. Soós tábornok is hozott ilyen helyzetjelentéseket.

Tárgyalásvezető: Adatott ki rendelet Szeged kiürítésére?

Tombor: Igen, mert a terv az volt, hogy mindjárt a kommün kitörése után általános mozgósítást rendelünk el és már az első héten fölhasználva az ellenség pánikját, támadást is elrendelünk. A kiürítés ellen Tabódy kifogást emelt. Ezt én jelentettem Szántó népbiztosnak, aki ettől fogva a legnagyobb bizalmatlansággal viselkedett Tabódyval szemben. Azt az utasítást adta nekem, hogy mondjam meg az ezredes urnak, hogy ha a kiürítési parancsot végre nem hajtja, forradalmi törvényszék elé kerül. A franciák védelme ugyanis elég gyöngé ahhoz, — dicselkedett Szántó — hogy a rendelkezéseinek érvényt szerezzen, mert neki vannak emberei Szegeden és ezekkel utoléri Tabódyt a megtorlásra. Ezért tartottam én Tabódy érdekében valónak, hogy figyelmeztessem a kiürítési parancsra.

Tárgyalásvezető: Lehetett akkor Szegeden forradalmi törvényszéki ítéletet hozni? **Tombor:** Ha az a törvényszék, a vádlóit meghallgatása nélkül. Kisteleken hozta is ítéletét, azt néhány elszánt emberrel Szegeden végre is hajthatták abban az időben.

Ezután a népörség és vörösörség szervezésére vonatkozólag kérdezt a tanut a tárgyalásvezető:

Tombor: Nem akarom nyílt tárgyaláson azt részletezni, mert a franciákkal való meg egyezéssel függ össze a vörösörség szervezésének kérdése.

A tárgyalás folyik.

— A zürichi tőzsde nyitáson a magyar koronát 1'67 1/2 jegyezték

A szegedi Napló barátai a Szegedi Napló kiadóhivatalánál kézzintessék a nyomtatványaikat.

A világ legnagyobb pióca-gyűjteménye Szegedre kerül

Az egyetem állandóan aktuális problémája foglalkoztatja még mindig a közvéleményt. Az egyetemi munkálatokat már a legtöbb helyen megkezdték, a női klinika már működik és ezt az első klinikát csakhamar követni fogja a másodík is.

A könyvtárak és muzeumok elhelyezése azonban még mindig megoldatlan probléma. Az 50.000 kötetes egyetemi könyvtár elhelyezésére naponkint merülnek föl és semmisülnek meg az újabb ötletek. Az egyetem gyönyörű és ritka természetrajzi gyűjteménye a fővárosban már napok óta hatalmas ládába van becsomagolva, azonban a bizonytalanságban nem merik elindítani. A 75 méteres frontu üveg-szekrényes állattani gyűjteményen kívül ezek közt van a világ legnagyobb pióca-gyűjteménye is, amelyet Apáthy professzor olaszországi tartózkodása alkalmával még sok ritka új szerzeménnyel gazdagított.

Ami az egyetemi tanárok lakáskérdését illeti, az itt főnngörő nehézségek azok, ami miatt a tanári kar zöme még nincs Szegeden. Apáthy István is úgy nyilatkozott, hogy mihelyst lakást kap, azonnal állandó tartózkodásra Szegedre jön és így van ezzel a többi professzor is. Csengery tanáron kívül most még újabb két professzort sikerült elhelyezni, Erdélyi László dr-ról és Márki Sándor dr-ról van szó, akik közül az elsőt az Iskola-utcában, a másikat a Honvéd-téren sikerült lakáshoz juttatni. A historikusok 17.000 kötetes „házikönyvtárát” azonban egyelőre a gimnázium tornatermében raktározták el.

— Főntartják az ipari munkásság közéletmezését. A földmívelésügyi miniszterium értesítette a polgármestert, hogy az ipari munkásság közéletmezését 1921 augusztus 15-től továbbra is főntartja a kormány. Ehhez képest a gyárigazgatók útján összeírják Szegeden is az ipari munkásokat és az adatokat sürgösen fölterjesztik, nehogy az ellátás az idő rövidsége miatt késedelmet szenvedjen.

— Megint divat a fűző. Párisból jelentik: Bár Poiret mester, a divat legfőbb irányítója néhány évvel ezelőtt valósággal kiátkozta a fűzőt a női öltözködési darabok sorából, a divat szeszélyes fordulata ismét aktuálisá tette a halcsontos páncélzatot. Ösztöla ruhák szabása szükségessé teszi a fűzőt. A cégek már mindefelé reklám-cikkeket közöltenek a lapokban, amely szerint fűző nélkül minden nő izléstelenül elhanyagoltnak tünik a férfiak szemében. Az új fűző a régiéktel szemben annyira simulékony és kényelmes, hogy a fox-trott és a shimmy legvirtuózabb fordulatait is könnyedén lehet tornázni benne.

Már 800 koronától kaphatók

eredeti művészi festmények

Engel Eajos műkereskedésében

Szeged, Szegedi Napló-ház.

Felelős szerkesztő és kiadó: ENGEL VILMOS
Nyomatott: BITTERA BÉLA nyomdávállalatnál.
Szeged, Petőfi Sándor-ugrut 6. sz. Telefon 42